

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3496/2022. (XII. 20.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kf.III.39.682/2021/9. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria Kf.III.39.682/2021/9. számú ítéletével szemben. Alkotmányjogi panaszában kérte a Kúria ítélete, valamint a perben eljáró Fővárosi Törvényszék – Kúria által helybenhagyott – 34.K.705.274/2020/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint az indítványozó a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal állt közszolgálati jogviszonyban. Állítása szerint nyomásgyakorlás eredményeként, nem pedig önkéntes alapon, osztályvezetői munkaköréről lemondott, ezzel egyidejűleg kérte, hogy végzettségének és szakmai tapasztalatának megfelelő érdemi ügyintéző I. munkakörben folytathassa munkáját. Röviddel ezt követően az indítványozó szabadságra ment, majd táppénzes ellátásban részesült. Az alperes az indítványozó számára hatósági fellebbviteli szakreferensi munkakört kívánt felajánlani, de ezt megelőzően az indítványozó tájékoztatta az alperest, hogy mivel a lemondási idő utolsó napjáig nem kapta meg a munkakörre vonatkozó ajánlatot, közszolgálati jogviszonyát megszüntnek tekinti, és a felmentéssel megszüntetett közszolgálati jogviszonyokra irányadó elszámolást kívánta érvényesíteni. Az alperes ugyanakkor tájékoztatta az indítványozót arról, hogy milyen munkakört kíván felajánlani neki, és felhívta, hogy 5 munkanapon belül nyilatkozzon a felajánlott munkakör elfogadásáról vagy elutasításáról, a válasz hiányát pedig lemondásnak tekinti. Az indítványozó kifejtette, hogy a munkáltatói mulasztás miatt tőle a felajánlás elfogadása vagy visszautasítása nem várható el, a felmentési idő már elkezdődött, a közszolgálati jogviszonya nem lemondás, hanem felmentés jogcímén szűnik meg. A jogvita rendezése érdekében az indítványozó keresetet nyújtott be. Az első fokon eljáró bíróság a keresetet elutasította, a Kúria mint másodfokú bíróság az első fokon született ítéletet helybenhagyta.
- [3] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában sérelmezte az elsőfokú bíróság, illetve a Kúria által megállapított tényállást, álláspontja szerint az eljáró bíróságok lényeges eljárási szabálysértéseket követtek el. Az indítványozó szerint megsértették a tisztességes eljárás követelményét, amikor „lényeges perbeni eljárási jogai gyakorlását mind az alperes, mind pedig az eljáró bíróságok korlátozták”. Kifogásolta, hogy az alperes „nem tett teljeskörűen eleget a vitatott közigazgatási cselekmény iratanyagának bíróságra történő felterjesztési kötelezettségének.” Szerinte az „alperes pervitele nem volt jóhiszemű, amely kifogásolható magatartását az eljáró bíróságok nem gátolták meg, ill. nem is büntették.” Az indítványozó úgy vélte, hogy az ő „eljárásba vitt jogait és kötelességeit nem teljeskörűen bírálták el”. Szerinte indokolatlanul mellőztek a bírói mérlegelés során bizonyos tényeket, illetve megsértették azt a követelményt, hogy a „jogszabályokat azok társadalmi rendeltetése szerinti célja szerint lehet csak alkalmazni”. Kifogásolta, hogy az „ítélkező bíróságok elmulasztották az alperes 2019. január 8-án kelt ajánlattevői jognyilatkozata semmisségét hivatalból vizsgálni”. Minderre figyelemmel az indítványozó álláspontja szerint a támadott döntések sértik a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát, a tisztességes bírói eljáráshoz való jogát és a jogorvoslathoz való jogát, és ezt állította az alkotmányjogi panaszához csatolt mellékletben is. Minderre tekintettel kérte a támadott döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Alkotmányjogi panaszában kérte továbbá, hogy az „Alkotmánybíróság függesse fel a támadott Kúriai ítélet végrehajthatóságát, különösen a perköltség magas összegére tekintettel”.

- [4] Az Alkotmánybíróság főtárgyára az indítványozót hiánypótlásra hívta fel, mivel az alkotmányjogi panasz nem tartalmazott alapjogi érveléssel is ellátott indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott rendelkezéseivel. A hiánypótlási felhívásnak az indítványozó határidőben eleget tett. A hiánypótlási felhívásra válaszul az indítványozó részben megismételte, részben összefoglalta eredeti beadványát, s kérte a támadott bírói döntések megsemmisítését. Kiegészített panaszában az indítványozó kifogásolta, hogy „ügyében egy tisztességtelen közigazgatási eljárási ügyszakot követően a peres ügyszakban ezen sérelméhez további bírósági eljárási szabálytalanságok is párosultak”. Állította, hogy ügyében a szakreferensi kinevezés közlésére, írásba foglalására nem került sor, e döntés kapcsán jogorvoslati jogának, illetve a kinevezés módosítása vonatkozásában a választási jogának gyakorlását nem biztosították, s ennek következtében sérült az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jogának sérelméhez járulékosan kapcsolódó további jogsérelmeként hivatkozott az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének megsértésére is. Kiegészített alkotmányjogi panaszában az indítványozó a támadott bírói döntéseket érintően „elsődlegesen” az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét állította. Szerinte „a további állított alapjogi sérelmei e joggal összefüggésben állnak”, s ekként kezdeményezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése, valamint 28. cikke sérelmét is megállapítani. Az Alkotmánybíróság az eljárását a kiegészített alkotmányjogi panaszra figyelemmel folytatta le.
- [5] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben felperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés a) pont], számára hátrányos döntés született, s a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [7] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben előterjesztett panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó 2022. január 6-án töltötte le, az alkotmányjogi panaszt elektronikus úton 2022. március 7-én nyújtotta be) a bírósági eljárást befejező, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet, illetve az ügy érdemében hozott elsőfokú ítéletet támadta.
- [8] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában többek között állította az Alaptörvény alapjogot nem rögzítő R) cikk (2) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése és 28. cikke sérelmét is, melyre hivatkozva alkotmányjogi panasz nem terjeszthető elő.
- [9] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

- [10] Az indítványozó álláspontja szerint az alapügyben sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésébe foglalt jogorvoslathoz való joga. Az Alkotmánybíróság jogorvoslathoz való jog vonatkozásában állandó gyakorlattal rendelkezik, 3304/2020. (VII. 24.) AB határozatában összefoglaló jelleggel rögzítette: „Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében követelmény a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítása {35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [16]}. [...] További követelményként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslat ténylegességét, vagyis azt, hogy a jogorvoslati fórum képes legyen a jogsérelem orvoslására, amelynek értelmében egyrészt követelmény, hogy a jogorvoslati fórumrendszer igénybevitelét ne gátolják jogszabályi előírások, másrészt, hogy milyen a jogorvoslat terjedelme, azaz teljeskörűsége, illetve korlátozottsága {2/2013. (I. 23.) AB határozat, Indokolás [35], [37]; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [82]}.” (Indokolás [38]–[39]) A jelen ügy kapcsán nem merült fel, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége ne lett volna biztosított, illetve a jogorvoslat korlátozott lett volna. Az indítványozónak a közszolgálati jogviszonyának megszüntetéséből eredő közszolgálati jogvita tárgyában lehetősége volt bírósághoz fordulni, s az elsőfokú ítélettel szemben benyújtott fellebbezése alapján, a vonatkozó eljárási szabályok szerint járt el a Kúria, az eljárást lezáró ítéletével indokolt döntést hozott. Minderre figyelemmel az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [11] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alperes eljárását, valamint az elsőfokú ítéletet, illetve az azt helybenhagyó kúriai ítéletet az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált jogába ütközőnek tartotta. Az indítványozó tisztességes hatósági eljárás sérelmére vonatkozó aggályait az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmével kapcsolatos kifogások körében értékelte.
- [12] Az első fokon eljáró bíróság, illetve a Kúria vizsgálta az indítványozó kormányzati szolgálati jogviszonyának megszűnését megállapító munkáltatói intézkedés jogszerűségét. Az elsőfokú, illetve a kúriai döntés értékelése körébe vonta az indítványozó vezetői munkaköréről való lemondása nyomán az alperes munkakör felajánlási kötelezettsége teljesítésének jogszerűségét, az alperesi intézkedés határidőben történő teljesítését, az alperesi tájékoztatási kötelezettség teljesítését, az alperesi intézkedés érvénytelenségének kérdését, valamint azt, hogy mennyiben ad helyt az indítványozó bizonyítási indítványainak.
- [13] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a hatalommegosztás rendszerében a többi állami szervnek a bíróságok jogértelmezését el kell ismernie {lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; 3014/2022. (I. 13.) AB végzés, Indokolás [27]}. A testület gyakorlata következetes abban, hogy „[a]z Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére van jogköre, a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének, és a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel” {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [14] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított indítványi érvekkel szemben az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a bíróságok jogkörébe tartozó – így nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó alkotmányossági – kérdésnek tekinti a tényállás megállapítását, az alperesi munkáltatói intézkedés jogszerűségének vizsgálatát, a bizonyítékok figyelembe vételét és bírói mérlegelését, az irányadó jogszabályok értelmezését. Tartalma szerint az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában az elsőfokú ítélet, valamint a Kúria döntésének felülbírálatára irányult. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint: „Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróságok döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására” {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme tekintetében az indítványi kérelem tartalmát illetően arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel, hanem az eljáró bíróság jogértelmezését, a bírói jogalkalmazói tevékenység körébe tartozó

törvényességi kérdéseket vitatott. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatos jogvita tárgyában hozott támadott bírói döntésekkel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

- [15] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, valamint 52. § (1b) bekezdés b) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította. Az Abtv. 61. §-a szerinti döntésre irányuló kérelemről (a bírói döntés végrehajtásának felfüggesztésére felhívás) nem volt indokolt dönten.

Budapest, 2022. november 29.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/836/2022.

